

Gooise hagedissenenvangers betrapt

Wij monitoren vier Gooise heidevelden voor het Meetnet Reptielen. De vier trajecten zijn nogal verschillend van structuur en leveren een wisselend aantal waarnemingen op, waarbij het vrijwel uitsluitend om levendbarende hagedissen gaat. Iedere winter vertoeft er van (meestal) begin oktober tot in maart een klapekster. Ieder voorjaar verschalkt de klapekster – de afgelopen drie jaar telkens een ander individu – vroege hagedissen vóór vertrek naar het broedgebied. In 2006 was het op 15 februari een zachte zonnige dag die uitnodigde om te gaan kijken voor een vroege hagedis. We waren toen getuige van het tafereel dat de klapekster een levendbarende hagedis uit de hei plukte en er mee wegvloog. In de winter 2007-2008 ben ik begonnen met het volgen van de klapekster door te zoeken naar prooien door de klapekster gespietst of geklemd in struiken en bomen, en naar braakballen. In maart 2007 was ik getuige van het feit dat de klapekster er drie binnen goed anderhalf uur ving. De volgende dag hingen er liefst zeven levendbarende hagedissen gespietst en geklemd in diverse struiken. De dag vóór zijn nachtelijk vertrek waren alle hagedissen verdwenen. Aangezien de meeste hagedissen enkele dagen onaangeroerd gehangen hadden, kan verondersteld worden dat de klapekster zijn prooien zelf geconsumeerd heeft, en er geen "diefstal" door kraaiachtigen heeft plaatsgevonden.

Omdat we door omstandigheden deze winter geen langdurige reizen maken, kunnen we de verrichtingen van de klapekster van dag tot dag volgen. In de nacht van 12 op 13 oktober is er weer een klapekster verschenen. Een deel van het voedselterritorium, een gebied van circa 4 ha, wordt nauwgezet gecontroleerd. De prooien in de aanwezige vegetatie worden met GPS vastgelegd, waardoor we een aardig beeld krijgen van voorkeursplekjes en de duur dat een prooi hangt. Het stapelvoedsel bestaat uit driehoornmestkevers die regelmatig gespietst worden gevonden. Met het zachte weer in oktober/november werden ook veel aardhommels gevonden en één keer een heidelibel. Aan zoogdieren werden aardmuis (1), dwergspitsmuis (5) en bosspitsmuis (4) aangetroffen. Tot nu toe werden 6 levendbarende hagedissen aangetroffen, waarvan drie op 14 oktober, één op 15 oktober en één op 17 oktober. Nu het zo lang zacht is met temperaturen boven de 10 graden, waren we benieuwd of er nog een kans was op een levendbarende hagedis. Uitgerekend op de dag dat de temperatuur ging dalen – 27 november – troffen we er een aan, gespietst in een dode bremstruik (zie foto's).

In de gevonden braakballen zijn tot nu toe geen resten aangetroffen die afkomstig kunnen zijn van hagedissen. Het probleem met de braakballen is dat ze zeer verspreid worden gedeponeerd en vaak tussen de vegetatie verscholen liggen, zodat het aantal gevonden braakballen ten opzichte van de productie erg laag ligt.

Paul en Loes van der Poel

Foto's: Paul en Loes van der Poel